

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország (előléptetések; budapesti napló; a Pesten építendő országház iránti orsz. választmányának megbízatása ügyében ill. munkálkodása; újdonságok színházi krónika; Országgy. közlemény; Legújabb kir. válaszok a vallás és részek viszszaátollatása ügyében; a 122 és 123d. földi ülésb. a' polg. qualificatióról mondott összpontosító beszédet 121 és 125d. földi ülésb. a' városi köv. választásról tanácskozás; 126d. orsz. rdi ülésb. az országgyűlés évenkénti tartásáról az elnök szempontjai s vitatkozások vejele, miket a' kerül. határozat megállapítása követelt; 125d. földi ülésb. a' városrendezési munkálát a' 168 \$tól a' 229ig haladt számos módosítással; 128d. orsz. földi ülésb. a' hajdukerületi rendezés a' 40 \$tól az Vd. részig átvizsgáltatott; 129d. orsz. rdi ülésb. az érintett rendezést elvégezték; Komárom megyei közgyűlés 's az ujon választott alispánok; Gömör megyei közgyűlés eredményei; közzéppontú gazd. egyesület munkálkodási;

Amerika (Nagy szerencsétlenség; új-orleansi tűz; canadai hírek.)
 Spanyolország (Krisztina királyné Valenciában; Bonet gyávasága; ministerváltozás híre.)
 Anglia (Parlamentum viták Görögország, az olasz szökevények és török renegátok ügyében.)
 Franciaország (Nemorus hgné viselő; követkramai ülések.)
 Oroszország (Zsidó esempészet; kaukaszai táborozás.)
 Görögország (Az alkotmány okirat a' nemzeti gyűlés által befejezve.)
 Aldunai tartományok (Czigány-emancipatio és zsidó-immancipatio; új zavarási mozgalmak.)
 Értesítő.

Magyarország és Erdély.

A' nm. m. kir. udv. Kincstár egyetértve a' nm. m. k. Helytartó-tanácsnál Mayerhoffer Ferenczet a' k. hajózási pénztár ellenőrijét saját kérelmére orsz. építésigazgatási pénztár ellenőrijévé tevő át. Továbbá

A' nm. m. k. kincstár a' zvonigradi harminczados állomást Hrabich Antal fumei felügyelői gyakornokra, a' dubiczai 30adosét Wrba Miksa zavalyai 30osra, ezét Berndt János bezgani 30adosra, ezét Zagoratz József glinai passualistára, ezét Koztich Anasztáz berdovaczi 30adi felvigyázóra, a' bécsi irnokasgot Münzberger jegyzőkönyvi gyakornokra 's a' dobrovai irnokasgot Koller Filep pesti 30adkezelési gyakornokra ruházta.

Budapesti napló. Az országház számára választandó hely kiszemelésére megbízott országos választmány néhány nap óta fővárosunkban mulat, 's az alkalmas helyeket szemlélgeti. Eddig a' nemzeti színház 's környéke, a' kegyes iskolai lak, harminczad, az épülő lánchid fölötti dunaparti tér az Ullmann vagy Ilkey-ház átellenében a' nemz. casino szállásával szemközt úgy, hogy a' nemz. casino szállása 's az építendő országház közt a' lánchid mintegy közepén állana, — a' Grassalkovichy hgi magtár a' fűvészt és Belezny kerttel együtt egész az öt paesirta-utczáig 's a' 9 ezer □ öles vásártér forogtak leginkább szóban. Mindeddig leginkább a' díszes 's minden megváltozó lerontatandó épülettől ment vásártérre látszanak hajlani a' vélemények, mellynek mintegy harmadát fogná elfoglalni az országház 's kiküszöbölvén innen végképen a' vásári fabódékat mint tűzfészket, fenmaradandó 2/4da fákkal sétányá alakítandó tágas tér fogna lenni, mi által a' szeles időben majd örökös-kavarogászikolt porfellegek is megszüntetnének. — A' hármas Körös kicsapongó árja híre szerint Békés megyében már eddig is sok kárt okozott, Gyulán ugyan is már több ház összeomlott, Békés-Csaba már csak esolnak 's hadiközlekedhetik, Szarvason 1816ban sem adta fel magát az úgy nevezett földárja olly magasan, mint az idén, pedig az itt megfordult karpátmellékiek szélitiben azt beszélék, hogy ez még csak kezdete az emberi emlékezet óta ott illy nagy mennyiségben ritkán hullott hó olvadásának, mit ha meleg eső vagy langyos szél rögtön talál vízzé változtatni, akkor még nagyobb károktól féltetnek a' Kárpát lánctalatibul keletkező folyamok mohó 's pusztító áradási által hazánk azon alantabb vidékei, mellyeken az említett származású folyóvizek keresztül száguldanak. Így Heves, Csongrád 's egyéb kárpáti eredetű folyamokkal bíró megyék is hihetőleg sanylik már az áradásokat Bodrogközzel együtt. Az sze encse, hogy a' Dunán mindeddig csekély 's így melléke mindeddig vízártól szabadon maradt. — Az idő tavaszra kezd fordulni valahára, de nagy nehezen, a' kertek és fák azonban még egészen feketék. — A' budai casino első 3 próbaévt szerencsésen kiállotta, és ujonnan megállapítottatott. — A' budai német színház ezental dajátéket nem ad, a' belépti díjakat mindazáltal még sem változtatta meg, melly körülmény nemzeti színházunknak a' nyár folytában új jövedelemforrást ígér. — Mult hétfőn a' városi tánczeremben nagy zeneestély adatott az aradiak javára, melly igen népes volt. A' társalgás jobbadán magyar nyelven folyt. Ugyane' ezérra műkedvelők egy pár játékszíni előadásra készülnek. — A' magyar színészeti személyiséget Pozsonyba utazandónak hírlík, fog é ez azonban akár a' dramai akár a' dajlétki tagokra nézve valószínű, azt az idő mutatja meg legbizonyosra nézve. — Az aradiak javára Császár Ferencz pompás Albumot szándékozik kiadni. — Játékszíni krónika: nemzeti színpadunkon f. hó 22kén adaték „Zrinyi” drá-

ma 5 felv.; 23dikán „Két pisztoly” népszínmű 3 felv.; 24kén „Ezred lyánya” daj. 2 felv.; 25kén ünnepi zárnap; 26kán Egressy B. javára béreltszűnettel először „Richelieu első párbajai” vigj. 2 felv., francziából ford. Egressy B., felvonások közben a' pápai czigányok haláltak magokat, 27kén „Ezred lyánya” daj. 2 felv.; 28kán „Richelieu első párbajai” vigj. 2 felv. és a' pápai czigányok. — Mult héten mind a' drámai színműveket mind az ezred leányát mindkét ízben számos közönség látogatta 's mind Schodelné az ezred leányában mind Lendvayné Richelieu párbajaiban számos és méltó tapsot arattak. E' szerepek ujon koszorúkat tűztek e' két művésznő halántékára. — Bold. Vas Lászlónak, ki mint ember, polgár, pap és író köztiszteletet vitt ki magának, emlékeztette halotti 2. évfordulatán napján jeles beszéddel dicsőítette Szilasy János kir. egyet. tanító 's m. akad. rendes tag, melly díszes kiadásban is megjelent Trattner Károlyi nyomdájában.

Országgyűlést közlemény.

Az elegyes or. ülésben kihirdettetett köv. két k. k. leirat:
 Kir. válasz a' vallás tárgyában. Ser. etc. E' tenoribus benignae Resolutionis, erga projectum Legis in negotio Religionis ddo 5tae Julii a. p. editae, satis perspicuum id esse: Altet. Suam Majest. Sacr., dum DD. SS. et OO. ad proponendum in sensu ejusdem, intuitu religionariae educationis prolium ex ineundis deinceps mixtis matrimoniis nasciturarum, aliam in suo principio tam salutarem, quam securam provisionem benigne inviaret, id scopo praesalvanda libertatis conscientiae, hocque diserte declarato consilio fecisse: ut a partibus mixtae connubia ineuntibus omnis, quam ferendae eam in rem imperativae legis dispositio induceret, coactio avertatur, talisque inaeatur via, quae principiis catholicae, aliarumque lege receptarum religionum vel consentanae sit, vel saltem non praepjudicet. Quae DD. SS. et OO. sub 8va Julii a. p. hoc in merito altetatae Suae Maj. Sacr. subtraverunt, novis Eandem pensitasse curis, et pro candore altissimae mentis Suae declarari DD. SS. et OO. benigne jus sisse: per ea, quae Repraesentatione hac continentur, Eandem a paulo ante praemissis obtutibus dimoveri non potuisse, esseque ita animo benigne comparatam, ut in legem ejusmodi, cujus imperativa dispositione, imponendaque alicui obligatione principiis Suae Religionis contraria, libertati conscientiarum, quam etiam DD. SS. et OO. in eadem demissa sua Remonstracione omnimode salvari habere cupiunt, vis quaeunque conferretur, assentiri nequeat. — Altetatum itaque Suam Majest. Sacr., quantumvis catholicae Religionis firmiter adhaereat; cum nihilominus ex obtutu tum libertatis conscientiae, tum eandem in praerepita benigna Resolutione, quoad prolium et mixtis matrimoniis susceptarum religionum educationem, perfectae reciprocatitatis, matrimonialia talia contrahentes in exequendo relate ad hanc educationem suscepto proposito suo impediri non possint, horum in conformitate benigne cupere: ut vitata omni imperativae legis dispositione, de religionaria prolium et mixtis matrimoniis nasciturarum educatione per privatas mutuo libero consensu ineundas scriptas aut orales conventiones statuere, ad ipsos hujusmodi matrimonialia contrahentes pertineat, taliumque privatarum hoc in genere stipulationum observantia eorumdem contrahentium bonae fidei relinquatur, quin iidem ad mutuae hujus sponsionis Suae implementum via juris ad politicae cogi possint. Cum itaque provisione hac quibusvis tam e praerepita lege profluxuris incommodis, quam etiam manifestatis per DD. SS. et OO. quoad ineundarum in toties fata benigna Resolutione attactarum stipulationum indolem et sequelas anxietatibus occurrendum sit, Suam Maj. Sacr. benigne desiderare: ut substratum Legis projectum praemissis accomodetur, atque sic modificatum, cum ulterioribus huc spectantibus provisionibus altissimae sanctioni ocyus submitatur. In reliquo etc. Lad. Szögyény

Kir. válasz a' részek visszaátollatása tárgyában: Summefatam Suam Maj. Sacr. eodem illo, quod DD. SS. et OO. medio benigni Decreti 30ma Aprilis 1840 ad praeterita Comitia editi, declarandi jussit: effectuationem articuli 21: 1836, accelerandi benigno studio ductam, quam circa redintegrationem exmissae Commissionis, cum in Praesidio non minus, ac commembris, partim morte, partim secus etiam variae intervenerunt in praevias mutationes tum ratione communicationis actorum ad cognoscendum actualem Partium reincorporatarum statum exparte Transylvanae suppeditandorum congrua dispoisuisse, atque admaturationem operis commissariali identidem elementer demandasse. Quemadmodum vero per eandem Commissionem recentius ad Altissimam notitiam perlatum fuit, praeliminares in respectu effectivae reapplicationis Partium illarum quaestiones per ipsam commissarialiter jam superatas esse, ita, — illa harum parte, quae altissima auctoritate Regia, praevia respectivorum regni Dicasteriorum pertractatione, decidera venit, per summefatam Suam Maj. Sacr. sine mora expedienda, — ea, quae legislativam poscunt provisionem sine ineundorum eatenus tractatum DD. SS. et OO. quo fieri potest, ocyus intimanda fore; quo sic definitiva Partium Regno Hung. reapplicatio inimpedite procedere, ac altissimae etiam menti, articuli 21: 1836. effectui inten-

tae, cohaerenter, consummari valeat. In reliquo etc. Lad. Szögyény mp. Legközelebb magyarul.

A' 122. és 123d. földi ülésben a' polg. qualificatió körül tartott beszédek közül a' következőt pótlólag közlendőnek véltük még, mellyel egy gr. a' kérdés velejét összpontosítá: „Kétség kívül, ha az emberi tehetségek 's jellemnek biztos h é v m é r ő j e lenne feltalálható, akkor azokat kellene leginkább polg. jogokkal felruházni, kiknek elmebeli tehetségük 's kiképzetségek egy részről, más részről hazafiai jellemök őket leginkább arra jogosítják. Nem akarom tagadni, hogy a' qualificatiók, bármilyenek legyenek azok, számos esetben zárhatnának ki olyakat, kik e' honnak jeles polgárai lehetnének, de midőn ezen intézkedésekről van szó, nem egyes kivételeken, hanem a' dolog szabályos állásán kell azokat megállapítani, nem azt tekinteni, vajjon lehetnek é némelyek, kik bizonyos anyagi biztosítékok nélkül a' polg. jogok gyakorlatát megérdemelnék, hanem s z e m előtt tartani azt, hogy legtöbb esetben csak vagyonsbeli állapot adhat képességet ezekre, melly a' szellemi tehetségnek kellőkint vételekedésétől 's az egyedi állás némi függetlenségétől föltételeztetik. Egyike ez azon áldozatoknak, mellyeket egyesektől a' polg. társaság általános állása igényel; egyike azon áldozatoknak, melly némi egyedekre fájdalmas lehet, de mellynek vég-resultatuma a' statusra nézve legtöbb esetben kedvező. Külföldön municip. kiváltságok gyakorlatára legtöbb esetben bizonyos qualificatiók kívántatnak meg, ezen qualificatiók alapja mindig a' birtok v. egy bizonyos neme a' biztos keresetnek, 's bár ezen birtokok és keresetek fajai elhatárolják a' qualificatiók e g é s z során átszövődnek, vannak még is azon sorozatnak két más t é n y e z ő j i s, mellyeket szemünk előtt veszenni nem szabad. Birtok tehát és fekvő birtok, biztos kereset által képviselt birtok és értelmiség: ez azon 3 tényező, mellyeket minden qualificatió nál szemünk előtt tartanunk kell 's ezek közül a' fekvő birtok a' legnagyobb figyelmet igényli. Valamint politikai jogok gyakorlatánál a' fekvő birtok minden egyéb birtoknemnél nagyobb biztosítékok nyujt, mivel ez a' birtok azon egyedüli neme, melly szüli azon szellemi vonzódást, mellyel az emberek hazájok iránt viseltetnek, mellynek értéke a' haza kifejlődésétől 's előmenetelétől olly annyira van föltételezve, hogy azzal egyaránt növekedik vagy csökken: úgy a' fekvő birtok is az, melly a' polgárt leginkább egy bizonyos városhoz köti, melly benne a' legelénkebb érdeket a' város jólété iránt éberszti 's fentartja, melly a' város iránti kötelességek teljesítésére őt leginkább buzdítja, és így anyagi hasznót szellemi érdekekkel összekötvén, a' legtöbb esetben legjelesb polgárok lesznek; de hogy a' fekvő birtok ezen befolyása megállapíttassék, szükséges, hogy ott, hol fekvő birtokot említünk, ezen fekvő birtok illusorius ne legyen. A' t. RR. által felállított qualificatio, melly az a) alatti pontban foglaltatik, nem jelenti ki a' fekvő birtoknak semmi é r t é k é t; ezen fekvő birtok nem fogja azon biztosításokat nyujtani, mellyeket előbb említettem; mert ha a' fekvő birtok olly csekély, hogy annak értéke a' semmihöz közel áll, akkor nem érhetnék általa el azon cél, mellyre nézve még is annak megemlítése szükséges; akkor illy birtokot a' város qualificatiója egyik tényezőjeül tekinteni nem lehet. Látjuk ezt, ha a' fekvő birtokot illetőleg a' külföldi hozzászólások példáját tekintjük. Minden külföldi törvényhozásban, hol a' polg. jogok megadásáról szó van, két fő eszme uralkodik; egyik abban áll, hogy a' polg. jogok megszerzése a' telepedés következménye, biztos keresetmód pedig gyakorlatának mellőzhetlen feltétele, és ott, hol ezen eszköz divatoz, a' qualificatiók alantabb fokon állnak, mint ez a' dolog természetéből következik; de épen azért szükségesnek találtatott a' polg. jogok közti különbségtétel. Nem minden polgár ruházatik fel minden polg. joggal, hanem csak ezen jogok némelyikével; így például a' választási jogot ollyanokra ruhazzák, kiktől nagyobb biztosíték kívántatik. Így vala 1808ban Poroszországban, hol minden telepedett, polgárnak tekintetett; de a' választási jogot a' fekvő vagyont bírók közt csupán azok gyakorolták, kiknek fekvő vagyonnak a' kis városokban 200 tallér biztosjövendelmet nyujt; így tehát a' fekvő birtok nem in abstracto, hanem egy bizonyos jövedelemnél fogva szolgálhat polg. jogok gyakorlatának alapjául. Más törvényhozások minden polgárnak ugyanazon jogokat nyujtják, de

ezért a' polg. jogok megszerzésére nagyobb qualifi-
 ciót állítanak fel; 's ha e' tekintetben ismét Poroszországra
 tekintünk, látni fogjuk hogy az 1831 ki városi rende-
 zés, mely az 1808nak módosítása volt, azt igényelte,
 hogy a' birtok kis városokban 300, nagy városokban
 pedig 2000 tallerra rugjon. Itten tehát a' birtoknak egy
 bizonyos értéke volt meghatározva. Ha minden ország-
 ban tetemes nehézségekkel jár kielégítő qualificatiókat
 felállítani, ekkor ez kétségen kívül hazánkban, hol min-
 den biztos adatul szolgálható előzvény hiányzik, két-
 szeresen nehéz; és épen azért, mert ezen alapok hiány-
 zanak, mert városink állása oly különböző, hogy azok-
 nak akármily felosztását 's akármennyi classisait fo-
 gadjuk el, még is az egy classisba állított városok közül
 némelyekre ugyanazon somma vagy terhes, vagy kicsiny
 lehetne; nézetem szerint nincs a' nehézség elkerülésére
 helyesb mód, mint ha ugyanazon egy osztályzatú váro-
 sokra nézve egy változó minimum fogadtnak el's ennek
 szorosb és végképeni elhatározása magokra a' városok-
 ra bizatnék. Ki ismeri körülményeit jobban minden egy-
 ges városnak, mint épen a' város maga? ki lenne alkalm-
 asb ezen körülmények alapján a' qualificatiók megha-
 tározására, mint épen azon városok, melyeket t. hatósá-
 gi állással és joggal felruházni akarunk? Nem szeretem
 egy részről a' t. hatóság eszméjét tovább terjeszteni, de
 nem szeretem másrésztől azt kellelnél jobban megszo-
 ritani, és ott, hol a' törvényhozó eljárása annyi tetemes
 nehézséggel van összekötve, mint nálunk egy bizonyos
 qualificatióknak minden egyes város körülményeihez va-
 ló alkalmaztatása által, ott kétség kívül a' törvényhozás
 útján megszabott határok közt a' városoknak némiké-
 p szabadabb mozgást engedni föltötte helyes; helyes azért,
 mert illy módon mozdítjuk elő a' város anyagi értékét,
 illy módon szellemi állását is, midőn épen azon dolgok
 elintézésibe a' városnak eldöntő befolyást tulajdonítot-
 tak, mely jövődjével és kifejlődésével legszorosb egy
 beköltetésben van; részemről tehát a' fructuatio eszmé-
 jét üdvösnek tekintem, 's ebben keresem, mint mondám,
 leginkább a' felhozott indítvány lényegét és értékét. A'
 sommákra nézve csak azt v é l n é m megállapítandónak,
 hogy ott, hol politikai jogok osztogatásáról van szó, a'
 t. hozásnak kétszeres ovatossággal kell eljárni. Akkor,
 midőn intézkedésére azon előzvények hiányzanak, mel-
 lyek eljárásának biztos alapul szolgálnak, kétszeres o-
 vatossággal kell eljárni ott, hol mint hazánkban az anya-
 gi kifejlődésnek csak küszöbén állunk, hol az ország ha-
 ladásának előmozdítása minden honpolgárnak kívánsá-
 ga; 's kötelessége minden erejét e z e n kívánság életbe
 léptetésének 's előremozdításának szentelni. Politikai jo-
 gokat megadni, kiterjeszteni kétségkívül sokkal kön-
 nyebb, mint azon politikai jogokat megszorítani 's meg-
 szüntetni. Ha tapasztalás azt mutatja, hogy az ország la-
 kosinak nagyobb száma politikai jogok gyakorlására ér-
 demes, minden ahoz való intézkedéseket megállapítva, a'
 törvényhozónak feladása, ezeknek az alkotvány körébe
 bevételén működni. Nehézséggel jár ez, de oly nehé-
 séggel, melyet a' törvényhozó szilárd akarata legyőz-
 het, oly nehézséggel, mely jelen munkálkodásunkat is
 illeti: de mely még is azon ovatosságtól minket vissza-
 tartóztatni nem fog. De ha később arról gy ő z ő d n é n k
 meg, hogy egy bizonyos somma, melyet mi a' politikai
 jogok gyakorlásához kötünk, nem képviseli többé azon
 biztosítékot, melynek kedviért azt felállítottuk; ha meg-
 győződünk arról, hogy min kétkelteni nem lehet, néhány
 esztendőben a' töképeznek növekedő számával, az ipar
 kifejlődésével, az ország anyagi jóllétének emelkedési-
 vel 4000 pengő frt. érték példál nem képviseli többé
 azon vagyont, melynek felállítását mi még is a' politikai
 jogok gyakorlásának l é n y e g e s föltételeül tekintettük:
 akkor nehéz lesz visszalépünk, nehéz megszorításokat
 eszközölnünk, és oly módon eltévesztettük volna azon
 célt, melyet magunknak kitűztünk. Ezen nézetem alap-
 pulván a' kérdéses indítványban felállított sommák; 's
 habár mint mondám ezekben találom az indítvány lénye-
 gét, még is e' nézet helyességét tökéletesen elismervén,
 azt részemről pártolni kötelességemnek tartom. Később
 pedig ugyanazon m. gr. a' polg. qualificatiókra néz-
 ve így nyilatkozott: Nem szándékoztam azok után, mely-
 lyek tegnap bővebben adtak elő, ma a' fenforgó kérdés
 általános részire visszatérni, de miután előttem felszó-
 lalt több mélt. ur a' discussiót ezen t érre vitte át, kötele-
 ségemnek tartom megjegyezni, hogy itt a' jogok meg-
 szüntetéséről egyáltalában szó nem lehet, ismételve u-
 gyan is azt, mit tegnap mondani bátorokdtam, hogy a'
 polg. jogok h a z á n k legtöbb városinál örökségként a'
 gyermekekre szállani nem szoktak, hogy a' polg. gyer-
 mekeinek egész kiváltságai ebben központosulnak: hogy
 ők a' polg. jogokat csekélyebb taxa mel l e t t nyerhetik
 meg, mint mások; ő rájuk nézve tehát a' qualificatio fel-

állítás, nem csonkulása előbbeni jogaiknak. Mi pedig a'
 mostani polgárokat illeti: ámbár nem szeretem a' tanács-
 kozást reducálni, még is szükségesnek tartom, a' m. fő-
 RR figyelmét egy szakaszra fordítani, mellyről nem ké-
 telkedem, hogy a' m. FÖRR helybenhagyását megnyeren-
 di, és ez a' t. RRdek üzenetében előforduló 97ik §, hol
 nyilván ki van mondva, „hogy azon egyedekek, kik a' je-
 len törvény kihirdetése alkalmakor polgárok, ha felállít-
 ott képességgel nem bírnak is, polgárok maradnak.“ Az-
 on ellenvetés tehát, hogy itt polg. jogok megszorításá-
 ról van szó, még akkor sem állana, ha a' felállított qua-
 lificatio mellett csakugyan azon jogok tulajdonittatná-
 nak az ujjlag befogadandó polgároknak, mellyekkel a'
 mostani polgárok jelenleg bírnak; és ha a' mostani pol-
 gárok már oly joggal állnának fen mint azok, mellyek
 a' tanácskozásunk tárgyát képező városi rendszerben is
 említettnek: de midőn figyelembe veszünk a' jelen mun-
 kálat egész szövetét 's összehasonlítjuk azt azon állás-
 sal, mellyben hazánk polgárai jelenleg vagynak, meg fo-
 gunk győződni arról, hogy nem a' fenálló jogok megszo-
 rításáról, hanem ujjjogok adásáról van szó; tehát oly
 jogok adásáról, mellyek élvezését bizonyos föltételekhez
 kötni sem nem helytelen, sem nem méltánytalan. Eddig a'
 városokban a' polgárok befogadása a' tanács és választó
 polgárok akarattól, önkényétől függött; a' qualificatiók
 ugyan nem voltak meghatározva, de előkerült számos ol-
 lyan eset 's magam is tudnék említeni olyat, hol bizo-
 nyos egyedekek, kik akár szellemi műveltségüket tekintsük
 akár anyagi állásukat, polgári jogok gyakorlására egé-
 szen képesek volnának: még is azoktól egyedül a' tanács
 akarata szerint elzárattak. Ha tehát most bizonyos qua-
 lificatiót felállítunk, kijelentjük egyszersmind, hogy ezen
 qualificatiókat bíróktól a' polg. jogokat megtagadni nem
 lehet: inkább biztosítottuk 's kiterjesztettük a' polg. jo-
 gokat, mintsem megszorítottuk. Egyébiránt azt tartom,
 hogy egy olyan munkálat tárgyalásán, mely a' városok
 állását egészen megváltoztatja, mely a' polg. jogoknak
 egészen új nemét kívánja, a' most fenálló viszonyok te-
 kintetéből egyedül nem lehet kiindulnunk; mert bármennyi-
 nyire tiszteltem mindenkinek jogát, bármennyire kész le-
 gyek a z o k íránt legnagyobb méltánlylattal viseltetni:
 még is azt tartom, hogy új jogok alapjául egyedül az e-
 löbbi jogokat venni nem lehet; és ha a' m. b. E. ur által
 említett elvet egész kiterj. fogadjuk el, akkor kétségkívül
 épen mostani intézkedésünk ellen kezünk t e t e m e s ü l
 lesznek megköve; mert bár milyennek tekintsük azon
 jogok alapját, mellyel most a' tanács és választó polgár-
 ság felruházva van, tagadnunk még sem lehet, hogy ezen
 jogok, ha nem is törvényen, legalább gyakorlaton alap-
 szanak, 's még is mi célja, mi irányzata egyes munkál-
 kodásinknak, mint nagy részben ezen jogokat megszo-
 ritani, ezen jogokat változtatni? Ha tehát qualificatiókat
 felállítanunk szabad nem l e n n e, mert e' tekintetben a'
 mostani polgárok jogai veszélyeztetnének: akkor a' vá-
 rosok mo s t a n i igazgatásában változásokat tenni épen
 oly k e v é s s é állana hatalmunkban; mert az igazga-
 tás mostani organismusának állása ez által veszélyez-
 tetik: 's pedig annyival kevésbbé lehetne oly módon el-
 járnunk, mert ezen állásnak nem egyszerű megváltozá-
 sáról van szó, hanem a' polgárokat illetőleg új jogok meg-
 adásáról tanácskozunk. Elmellőzvé a' kereskedők és
 gyárosok iránti intézkedést, mellynek helyességét két-
 ségbe vonatni nem hallottam: csak azon egy ellenvetés-
 re vagyok bátor felelni, mely abból merítettet, hogy e-
 zen indítványban a' kézművesektől, rendes keresetköny-
 vek vitele kívántatik. Részemről azt tartom, hogy midőn
 ezen könyvek vitele gr. P. E. által felhozott, nem vala
 szándéka a' polg. jogok gyakorlását könnyvittelől fölté-
 telezteni. Midőn a' felállított qualificatiók következtiben
 igen helyes és szükségesnek látá a' polg. jogok máso-
 dik nemére 's tényezőjére nézve is bizonyos értékbi-
 ztosítékot kívánni: nem lehetett nézetem szerint helyesbet
 elfogadni, mint egy bizonyos keresetmód kimutatását. E-
 zen keresetmód kimutatása p e d i g a' könyvek vitelel
 némi összeköttetésben van, ha tehát keresetmódot más
 uton bebizonyítani lehetne, kétségkívül én indítványának
 azonos részéhez nem ragaszkodnám, mellyhez a' m. gr. ur,
 de ragaszkodnám azon elvhez, mellyel felállított, hogy
 t. i. a' kézműveseknek keresetük kimutatása polg. qua-
 lificatio alapjául szolgáljon; részemről megvallo, hogy
 ezen classisra nézve nem ismérek hazánk körülményei-
 ben semmi qualificatiót, melly egy részről oly minden-
 nemű tekintetben kielégítő biztosítékokat nyujtana; más
 részről pedig oly liberalis lenne, mint a' keresetek ki-
 mutatása annak hozzáadásával, mit a' m. indítványzó ur
 említett, hogy t. i. ezen keresetekbe többi vagyonunk is
 betudassék. Megszünnék oly módon az ellenvetés, melly
 minden qualificatio alkalmakor fel s o k o t t é t e t n i, ha
 például valaki, kinek fekvő vagyona a' felállítottat ér-

tékkel majd egészen fölér, azért mert neki néhány forint-
 ja a' felvett summából hiányzik, polg. jogok megszer-
 zésére képtelennek tekintetik; mert ha illy módon lehet-
 ségessé válik, hogy a' qualificatiók bizonyos ténnyel ösz-
 szeköltessenek, akkor kétségkívül azon ellenvetés nyo-
 madéka igen sok esetben megszüntetik annyira, mennyi-
 re az általában lehetséges, ha csak minden qualificatio-
 felállításától e l á l l a n i nem akarnánk. De magában a'
 könyvek vitelel tekintve, miután nem a' mostani polgá-
 rokról van szó, hanem azokról, kik jövődjében lesznek
 polgárok; miután rendes könyvek vitelet (millyek nem é-
 pen a' váltótörvényekben említettnek) kívánnám a' kéz-
 művesekre értetni, 's ez a' növekedő művelődésnek 's i-
 parnak egy részt következménye, más részt pedig mint a'
 kézművesek önnögye elrendezésének némiképp föltétele:
 azt tartom, hogy jövődjére olyanoktól, kik polgárok len-
 ni akarnak megkivánhatni, hogy azt tegyék, mit legtöbb
 esetben önérdékük igényel, a' méltányossággal egyálta-
 lában nem ellenkezik 's ha ezen rendelkezést tekintem
 néhány évig kis baj lesz, e' nehézséget mindazáltal meg-
 szüntethetni, mivel a' könyvek vitele csak annyiban ki-
 vántatik, mennyiben az a' kereset kimutatására szolgál-
 na, 's azt tartom, hogy ezen intézkedés benső következése
 a' netalán kezdetén magokat előadó nehézségekkel tel-
 jesen fölérne. —

A' 124. és 125dik földi ülésb. a' városi követekek
 választásáról így nyilatkozték egy gróf 's elnök: Mielőtt
 véleményem 's indítványom támogatására általmennék,
 engedjék meg a' m. főRk egy tekintetét vetnem azon eljá-
 rásra, mely mostanig városinkban a' követválasztások-
 nál létezett. A' választott polgárság eddig egy kis szá-
 morított elzárt testület volt, mely maga magát kie-
 gészítette ki 's ezen elzárt testület választá mindedig a'
 követet, választá pedig nem szabad akarata szerint 's
 nem azt választá követnek, k i b e n legtöbb bizodalma
 összpontosult, hanem azon egyedekekől választá a' köve-
 teket, kiket arra a' városi magistratus kijelelt és így
 egy elzárt testület candidatio után választott. Hogy e-
 zen választási eljárás sem liberalis nem volt, sem pedig
 a' nemzet és városok kívánságának meg nem felelt, bizo-
 nyítja azon közohajtás, mellyel az e' tekintetben teendő
 reform sürgettetett. Mik tehát azon változások, mellyek
 most javaslatba hozatnak? Mindenek előtt azt kívánják
 a' t. Rendek, hogy a' választott polgárság szünjék meg
 elzárt testület lenni, hogy az többé maga magát ki ne
 egészítse, hanem a' választott polgárok 's illetőleg azok
 képviselői magok a' polgárok által közvetlenül válasz-
 tassanak. Ezen kívánság igazságát félreiszmérni lehet-
 tetlen, 's épen azért, mivel oly igazságos, mivel ettől a'
 városok jövődje függ, ugyanazért e' kívánság magok a'
 városok által is tápláltatik 's nincs ok részemről is nem
 pártolnom e' közös kívánatot. A' városi követválasztás
 2. megszorítása volt a' candidatio. Ezt hasonlag mind a' t.
 Rdek, mind magok a' szabad kir. városok meg akarják
 szüntetni, 's ez ellen sincs észrevételem, mivel az eddigi
 tapasztalás is csak azt bizonyította, hogy ezen candi-
 datió a' közállományra, sőt városink állására 's vele
 kapcsolatban levő műiparunk 's kereskedési állapotunk-
 ra nézve igenis káros volt. A' városi tanács, mellyet t. i.
 ezen kijelölés illet, többnyire saját kebléből jelöli ki az
 illető egyedekek, 's így történt, hogy többnyire tisztvi-
 selők választattak követekül, kik iránt a' közönség haj-
 landósággal nem viseltetett, 's kik minden inkább mint a'
 városi elemnek szorosb értelemben képviselői valának.
 Végre a' 3dik módosítás, mellyet a' t. RR. a' követvá-
 lasztásra nézve javaslanak, abban áll, hogy ők a' köve-
 teket közvetlenül az egész polgárság által kívánják
 választatni; mit azonban magok a' városok sem kíván-
 nak 's a' mihez hasonlag én sem járulhatok. Okaim kö-
 vetkezők: Tagadhatlan, hogy azon polgári qualificatiók
 után is, mellyek a' mult napi discussió után a' FÖRR.
 által elfogadattak, különösen azon kötelezés miatt,
 mellyel fogvást az a) és b) categoriába esők feltétlenül
 polgárok lenni tartoznak, tetemesen fognak szaporod-
 ni, (Gy p. o. Pesten, hol a' polgárok eddigi száma csak
 1800ra ment, az, mint hiteles kútfőkből tudom, leg-
 alább 5500 vagy épen 6000re fog emelkedni; már
 pedig a' megyei életből is tudjuk, hogy az efféle nagy
 gyülekezetek által eszközözendő választások a' közcsend
 és rend felforgatásával járhatnak; minél nagyobb sze-
 rűek szoktak lenni azon előkészületek, mellyek az illy
 választásokat megelőzik, annyival bajosb a' szenvedé-
 lyek féken tartatása, annyival nehezebb a' közrendet és
 csendet megzavarástól megőni. Miután e' tapasztalás a'
 megyei életből merithető, miképp nem kellene tartani
 attól, hogy ezen kicsapongások a' városokban, még
 pedig sokszor reproducálják magokat 's még sokkal
 vérszab eseményektől fognak kísértetni, mint a' millye-
 neket meggyeinkben gyászolunk; mert a' városi lakosok

sokkal szorosabb körre vannak szorítva mint a megyebeli, midőn az emberek gyűjtögetése, 's hogy magyaráran mondjam: a' korteskedés, idővesztegetéssel 's gyakran roppant költséggel jár, városokban illy összecsoportozásokat igen rövid idő alatt könnyű szerrel eszközölhetni. A' megyékben mik szülik a' pártoskodásokat? A' vallás és politikai vélemények különbsége, szenvedélyek éa' hiúság. Mindezen tényező máris létezik városinkban 's még nagyobb mértékben létezni fognak; de ezen tényezőknél kivül van még egy, melly a' városokban a' közönség megháborítására 's a' kicsapongó események előidézésire leghathatóbb, legretentőbb lehet, és ez az érdekkülönbség. A' polgárok három kategóriára vannak felosztva: birtokosokra, kereskedőkre, gyárosokra 's kézművesekre, végre honoratorokra. Ezen 3 classis érdekei nemcsak karöltve nem járnak, hanem gyakran legnagyobb ellentétbe, legnagyobb ellenkezésbe juthatnak. Mindegyik osztály azt fogja kívánni, hogy saját érdekei képviseltessenek, hogy az orsz. gyűlésre küldendő követ a' maga osztályából választassék. Hány ut és mód lesz akkor a' megvesztegetésre; milly üszön akkor, midőn a' szenvedélyek legerősb, leghathatóbb tényezője, t. i. az önérdék kérdésebe fog forogni; milly gyalázatosan fognak azokkal a' városokban még sokkal nagyobb számban (mint a' megyékben) létező proletariusk 's a' kijelöltek, személyes vágyaik kielégítése végett visszaélni; milly kicsapongásokkal fog mind ez jární 's milly biztosítást nyújtand a' közönség és rendnek akkor a' t. hozás? Mindezt igen bölcsen állították a' t. RR. dek, 's azért kívánták városainkban létesíteni a' képviselői rendszert; ezért kívánták, hogy minden egyes polgár szabadon válassza magának képviselőit, ezért javasolták, hogy a' polgárok a' politikai jogokat ne önmagok, hanem választott polgárai által gyakorolják. Különbség tétetik ugyan és jelesül itt a' politikai és választási joggyakorlás közt, és számos egyed, ki a' politikai jogok gyakorlatára képtelen, a' választási jog gyakorlatára képes. Ha azonban e' subtilisabb distinctio számos testületre alkalmazható, azt városainkra 's különösen a' szőnyegen forgó kérdésre nem alkalmazhatom. A' t. RR. azt kívánják, hogy a' polgárok választott polgárait közvetlen választásnak, minden más nemcsak politikai, hanem egyéb választási jogait pedig képviselőik által gyakorolják; ezt pedig csak azért kívánhatják, mivel a' polgárok egész tömege által eszközözendő választások a' közönséget megháborító veszélyekkel öszszekötve lenni látszanak. Ha az egész polgárság alkalmatlan a' tisztválasztásra, miért ne lenne még inkább alkalmatlan a' követválasztásra is? Megszűnik e' itt mindazon indok, mellyek a' tisztválasztásnál léteznek? Nem tűnnek e' azok még sokkal nagyobb mértékben előnkbe, ha meggondoljuk, hogy sokkal könnyebb 's nincs annyi veszélyel öszszekötve, sokak által sokat, mint pedig sokak által csak keveset választ. Ha sokan sokat választanak, a' szétágazó egyes érdekeket mind kielégíthetni; ez azonban lehetetlen, ha sokan csak egyet választanak. Vagy talán a' polgárok csekélyebb érdekében fekszik a' tisztválasztás a' követválasztásnál? Erre, nem szükség felelnem, hanem csak egy tapasztalásból merített adattal bátor vagyok előállani. Megyéinkben, ha kiveszszük a' legújabb időköt, vagyis inkább csak a' jelen or. gyűlést megelőző követválasztásokat, mellyek némely politikai kérdések tulfeszített agitatója miatt egészen más ténre vitettek, hogysem azokat rendes vagy normalis állapotnak mondani lehetne, ha mondok ezeket kiveszszük, mellyek mint abnormis állapot például nem szolgálhatnak, kérdem: hol keletkeztek leginkább a' megyei kicsapongások? a' tisztviselők vagy pedig a' követek választásánál? Ugy hiszem, minden egyes esetre, mellyet az utóbbiakra előidézhethet, tiz annyi kerül az első nemükből. Ez általános nézetek után átment a' szónok a' választásmódra, melly miután már a' t. RR. tábláján is minden oldalról meghányatott, iten csak fővonásiban adandjuk a' beszéd lényegét. Figyelmeztete a' szónok, hogy ha a' polg. qualificatiók a' rdi javaslat szerint megmaradnak, roppant lesz a' polg. száma, 's Pestet véve például, ott a' mostani 1200 helyett könnyen 5v. 6000-re fog szaporodni. Illy roppant gyülekezeteknél, hol politikai 's választási ellenségeskedés szereplend, nyugalmas választást reményleni nem lehet, sőt a' legveszélyes zavarok előreláthatók. Illy nagy városok választó kerületekre lesznek felosztandók, ezen felosztás következtiben pedig csak a' relativ többség határoz; ez által pedig könnyen megeshetnek, hogy olly városban, mellynek 8000 választóji kiskerületekre lennének felosztva, 500 szavazattal iskövetté választathatnék valaki. Ez e s e t b e n tehát szükség nem volna 8000 választóra, 's 600 képviselő sokkal jobban képviselné a' polgárság közakarátát. Ha

pedig a' relativ választásokban többséget nyert egyedek közt folytattatik a' választás, még nagyobb zavar lesz, kivált népes városokban. Szónok eztán az utasításokra 's követek visszahívására ment által 's azok ellen nyilatkozik csak azért is, mert habár az utasításokat csak a' képviselő testülete adja is, megtartásuk felett nincs ki örködők; az egész polgárság ugyanis a' mondottak 's dolog természete szerint erre nem alkalmas, ha pedig az örködés a' képviselő testületre hagyatik, ugy természetesen a' visszahívás is attól függendne, mi által azon anomalia támadna, hogy más választaná a' követet, más adna neki utasítást, és azok hínák vissza, kik nem választották, az új választás pedig ismét a' visszahívott követre eshetnék. Azért szónok az egész polgárságra kiterjesztett követválasztást veszélyesnek tartja 's a' kettős választások mellett nyilatkozik, olly formán, mint az a' városok némely követei által szerkesztett munkálatban javasoltatik. Ezen nézetek ellen több szónok azon elveket hozá elő, mellyek által a' RR. többsége vezéreltetik. A' kettős választásokat egy báró a' képviselői rendszerrel megegyeztetni nem tudta, hanem egyenes választást kívánt, mi végre hajlandó is lenne a' választókat szoros qualificatiók által kisebb számra olvasztani. Habár élénkebbek lesznek is a' közvetlen választások, ez távol sem olly nagy veszély, hogy annak illy üdvös elvet feláldozni kellene. Főkérdések elrendezése nem történhetik teljes csenddel, mint azt Angliában a' parlamentreform 's a' kathol. emancipatiója tanusítja. Illy mozgalmak az alkotmányos életnek szükséges emanatiói. Ki mindig 's mindenütt rendet és csendet kíván, az alkotmányos élet szellemét nem fogta fel. Csend a' halál jele. Ezután egy gr. így szólott: Nincsen talán tárgy a' jelen munkálatban, mellyről annyira volnék meggyőződve mint a' jelenről, hogy a' m. főtábla minden véleményárnyék-latai szintugy mint a' t. RR. is, a' célban, elvekben, alapeszmékben megegyeznek, 's csak azon módokat illetőleg különböznek, mellyek mellett a' felállított eszmék életbe léptetését eszközölni kívánják. Mindnyájan ugyan is politikai jogokkal akarjuk felruházni a' polgárokat 's nagyobb mértékben akarjuk azokat nekik tulajdonítani; de a' kérdés az: mi módon kell ezen célt elérni, a' nélkül, hogy nagyobb és fontosb érdekeket veszélyeztessünk. 'S ha valahol szükséges volt a' különböző nézetek előadása 's a' tárgynak minden oldalról megvitatása által megállapítandó intézkedések biztos talpkövével megvetni: ezen kérdés kétségkívül az o k köz é tartozik, mellyek ezt kétszeresen igénylik. Kötelességét teljesítette tehát gr. Z. F. midőn a' t. RR. véleményétől eltérő olly nézettel állott elő, melly mellett kétségkívül fontos okokat hozhatni fel. Ámbár részéről is azt tartom, hogy a' városokban mint a' megyékben a' candidatio joga a' követválasztás eszméjével némileg ellenkezik, ámbár méltánylom azon okokat, mellyeknél fogva gr. Z. F. indítványra támogatására a' most fenálló viszonyokat 's a' t. RR. javaslatát kellett leginkább szem előtt tartani, és ugy az utasítások eszméjét is megpendítenie, részéről mindazáltal azt tartom, hogy a' candidatio és utasítás kérdése nem e' helyen eldöntendő, 's e z e r t fentartván ebbeli nézetimet, észrevételimben csak a' dolog velejére szorítkozom. Az ellenvetések, leginkább abban központosulnak, hogy ha a' polgároktól a' közvetlen követválasztási jogot megtagadjuk, akkor nekik semmi politikai jogaik nem lesznek 's meg nem szűnik azon, a' kir. városok jelen állapotja ellen annyiszor felhozott ellenvetés, hogy azok csak zárt testületekből állván, követeik is csak zárt testületeket képviselnek. A' többi ellenvetés egy részt a' közvetett követválasztás elleni általános elméleti okoskodásokból merített, más részt pedig leginkább abban áll, hogy az általunk felállított qualificatio mellett a' közvetett vagy a' k e t t ő s választás mellett bizonyos tetemesb qualificatióknak felállításá fölösleges. Mondatott tovább, hogy a' polgárookra, kik szükséges qualificatiókkal bírnak, 's kiket ez által politikai jogok gyakorlatára képeseknek nyilvánítottunk, mintegy gúny lenne, ha őket épen a' követválasztásra, a' politikai jogok legfontosabbikára nem képeseknek tekintenők. De csalatkoznak azok, kik a' dolog jelen állásában a' közvetett választás okát a b b a n keresik, hogy mi a' polgárokat követválasztásra egyáltalában képeseknek nem tekintjük, holott mégis azon pártolásnak oka nem ezen eszmében keresendők. Ha van a' politikában egy szó, mellyel a' törvényhozónak csak legritkább esetekben szabad élnie, 's ezen szó „soha“ akkor vagyon kétségkívül egy más szó is, mellyet csak ovatosan lehet használnia, 's mellynek üdvös eredményét én legalább nem tapasztaltam, és ezen szó „rögtön.“ A' választók számát egyszerre szerfölött 's olly módon szaporítani, hogy azok az előbbi választókkal többé arányban ne álljanak, nézetem szerint nem veszély nél-

küli; 's hahogy az a' városokban a' városi választókra szóland, nem szabad elfelejtkeznünk, hogy eddig nem minden polgár választott, hogy csak a' választott polgárság Ingujabb időkben a' jelen országgyűlés előtt leérkezett k. kir. leirat nyomán fél számmal szaporítva. Ezen választott polgárok száma, a' mennyire hazánkban adatok hiányában tudni lehet, összesen mintegy 2300ra ment fel, 1150el szaporítva tehát, egészben mintegy 3450 választó volt. 'S most kérdem a' mélt. főRR-től: nem roppant, nem rendkívüli sokszorozása volna e' a' választók számának, ha feltéve, mint azt gr. Z. F. előadta, hogy a' felállított qualificatiók mellett is Pest városban p. o. 5000 polgár lenne; maga Pest város 1550 választóval többet nyerne, mint most az ország minden városai együttvéve! Azon példákat illetőleg, mellyeket előttem b. W. felhozott, ámbár részéről azt tartom, hogy ott sem fog a' felállított qualificatiók m e l l e t t a' polgárok számcsökkenni, megengedvem indázattal, hogy a' polgárok jelen száma kisebbülne, midőn a' követválasztásról szó vagyon, a' dolog mostani állásánál fogva nem minden polgárt, de csak a' fenemlített módon szaporított választó testületet kellvén választóknak tekinteni, miután Debreczen és Szabadka városokban a' választott polgárság mindenütt mintegy 60 egyedből áll, 's ezeket 30al szaporítván e' két város mind e g y i k e b e n mintegy 90 választó létezett, nem fogja tagadni a' m. ur, hogy a' legnagyobb qualificatio mellett is, ha a' választás minden polgár által közvetlenül történnék, a' választók száma kétszer, 3or, 's talán 10er is sokszorozatnék. Tekintsük erre nézve külföld példáját; jelesen Franciaországot. Jól tudom, hogy Franciaország választási törvényei sokelőtt épenkielegítőeknek nem látszanak, soktól számos oldalról megtámadtatnak; de miután Franciaországban a' választók legutólsó szaporítása forradalom eredménye volt, ezen példa némi tekintetet méltán igényelhet. 'S mi történt Franciaországban az 1830 júliusi forradalom után? 80,000 választó helyett 180,000 lön, és így a' választók számát 3szorosra nem szaporíták. Mit tennék mi, ha a' t. RR. indítványa elfogadtatik? Hét-szerezőnk? mint előbb mondtam, 10szerezőnk, talán huszszorozónk a' mostani választók számát. Itt tehát arról van szó, hogy bizonyos politikai jogok gyakorlata a' városok polgáraitól mindörökké tagadtassék meg; nem a' követett választás iránti általános elvekből lehet itt kiindulnunk, de hazai viszonyink kellő felfogásából, mellyek csak lépcsőnkinti haladás által biztosíthatatnak. 'S nem esnek e' némi anomaliába azon m. urak, kik a' követválasztási jogot egyetlen politikai jognak tekintvén, minden a' polgárságnak így közvetve nyújtott politikai, vagy hogy helyesebben mondjam, nagyrészt municipalis jogot mintegy zemeik elől elvesztik? Mert ha igaz, hogy némi veszély nélkül a' választók számát egyszerre fölötté szaporítani nem lehet, milly más módok léteznek ezen veszély elhárítására, mint v. olly tetemes qualificatiókat felállítani, mellyek a' polgárokat igen csekély számra szorítván számost, kik más jogok gyakorlatával minden veszély nélkül ruházthatatnának fel, azok élvezéséből kizárnának; vagy azon utat követni, melly itt javasoltatik, 's a' jogok gyakorlatmódja meghatározása által a' veszélyt elkerülni. Nem helytelen lenne e, azért, mert minden jog gyakorlatát mindenikre veszély nélkül ruházni nem lehet, számost még azon jogok közvetlen gyakorlatától is elzárni, mellyeknek élvezése sem a' városokra sem az országokra nézve nem káros, sőt sok tekintetben kívánatos is. Egy előttem szólt m. ur az agitatót emlitette. Nem szándékom nézeteinek hosszas czáfolatába ereszkedni; én is sok esetben az agitatót az alkotmányos élet kifejlődésének lényeges föltétele és szükséges következménye gyanánt tekintem; én a' csendet, nyugalmat csak mint a' közügy iránti fáradozás végeredményét tiszteltem; de a' m. ur 's én köztemi különbség abban áll, hogy ő az agitatót mint agitatót helyesli, én pedig nem minden agitatót tiszteltem, mert azt tartom, hogy a' hasztalan agitatio mezején so k s z o olly erők használtatnak föl eredménytelenül, mellyek helyesebben irányozva a' haza valódi érdekét 's hasznát előmozdították vala. (Vége köv.)

A' RR.ek f. h. 20kai 126d. orsz. ülésében az országgy. évenkinti tartását illető tanácskozást, elnök ő nm. azon figyelmeztető előterjesztéssel kezdé meg, miszerint a' jelen intézkedés egyike levén azoknak, miket a' külföldtől kölcsönözve, hazánk boldogságát 's a' nemzeti jóllét fölvirágzását véljük általa eszközölhetni: mulhatlanul szükséges, hogy hazánk viszonyai kellő tekintetbe vétessenek. A' jelen intézvény behozatala iránt ovatos eljárást kívánunk hazánk municipiumai 's a' benők eddig erőteljesen működött alkotmányos élet. Más nemzeteknek, hol évenkinti parlamenti vannak, nincs illy municip. életük; pedig kétséget nem szenved, hogy

ők is örömet 's minden áron megszereznek azt magoknak, ha tehetségben állana. Ne kockáztassuk, ne gyengítsük tehát az alkotmány azon elemeit, melyek üdvös létét el nem ismérni lehetetlen. Nálunk magok a municipiumok intéznek el számtalan oly kérdést, mely más országokban egyedül csak a parlamentnek lehet feladata; mert hol a kormány minden tiszviselőt maga nevez ki, hol saját rendeletét saját egyedei által szigorun végre is hajtja, hol az adót évenként a hatóságok belsejükhöz is or. gyűlésen kell meghatározni: ott nemcsak több tárgya van az orsz. gyűlésnek, hanem annak évenkénti tartása mulhatlan föltétel is. Azért, hogy nálunk évenkénti orsz. gyűlés nem volt, koránsem mondhatni, mintha a közügyek elhanyagoltak volna; mert föl levén osztva az orsz. gyűlés és municipiumok közt, elintézésük egyszerűsége 's gyorsítva volt; 's ha ezennel oly tárgyak is országgyűlési tanácskozások alá vétettek, melyek eddig a helyhatósági körbe tartoztak, ennek hatása csökkenni fog 's életerejé lassankint elalszik. Végre is oda megy ki e tárgyban a kérdés: melyiket akarjuk választani a két közül? elnök ő nm. előtt legalább kétségtelennek látszik, hogy mind alkotmányos életünk föntartása 's további fejlesztése, mind helyhatósági intézvényink üdvös hatása egyiránt ellenzik az orsz. gyűlés évenkénti tartását, melyre a haza normalis állapotában semmi szükség nincs. Más idők 's más viszonyok voltak akkor, midőn annak szüksége fönforgott, sőt egy évben két országgyűlés is tartaték. Akkor önfentartásáról kelle a nemzetnek gondoskodni a török pusztításai miatt. Most béke napjai lebegnek áldáshozólag a nemzet fölött, 's a viszonyok kívánata szerint elég sűrűn tartatnak országgyűl. 's or. gyűlési munkálkodásink, úgy megszapordtak, hogy ide értve az országos váltalasztmányokbani működést 1825 óta elnök ő nm. is 15—16 évet töltött orsz. gyűlési hivatás és foglalkozásban. Egyébiránt ha jónak találtnék is az évenkénti orsz. gyűlés, mit ugyan ő nmga nem tart, mindenesetre előbb rendeztetnie kellene az orsz. gyűlésnek; mert a tapasztalás eléggé bizonyítja, hogy négy hónapnyi rövid időszak alatt semmi eredmény nem lenne eszközölhető, egyéb hivataloktól 's a hatóságok működéseitől elvonatnának azon férfiak, 's a status gépezetének kerekéi könnyen elakadhatnának. Különb is a hozandó törvények sokasága nem boldogítja a nemzetet, mint évlapjaink is bizonyítják, hogy Ulászló számos törvénye csak írott malaszt maradt, oka, mivel, hogy a tvények kellő hatásukat megtegyék, idő kell azok digestiójára, mely szerint a nemzetnek vérebe menjenek át. Minduntalan ótoztatás 's javítgatás, a helyett hogy életne 's gyümölcsöztetne, inkább hibákat 's esorbákat idéz elő. Nem kevesbbé tünik föl elnök ő nm. előtt, hogy a követek válaszlásáról a RRek nem intézkednek. Ugyan mi fog történni, ha a válaszlások minden évben megújulandak? Nem demoralisáltatik e nép ez által jobban, mint a mennyit négy hónap alatt javítani lehetne? Hat vagy több év pedig aligha volna megállapítható, mert a nemzet féltékenyen örzi közvetlen befolyása szabad gyakorlatát, 's olly hosszú időre alig bizná meg képviselőit. Egyébiránt a viszáhiatási jogot sem könnyen engednék a hatóságok korlátoztatni. 'S ha most az ebből eredni szokott gyakori mozgalmakat is a főnebb érintett nehézségekhez tudjuk, ugy világos, hogy e külföldi institutionak hazánkba áttüzetését nemcsak az or. gyűlés, de a kormányzások, bíróságok, sőt a megyék rendezésének is meg kellene előzni. Erre több m. követ szólt föl részint pártolólá, részint ellenzőleg, mint utasításuk parancsolá; Gy. megye követei azonban egymást elidálták, egyik a minden föltétel nélküli indítványt már a kerületben is ellenezvén, mint-hogy küldöji a követválasztást három évenként rendelék megállapíttatni, a másik követ pedig az indítvány mellett nyilatkozván; küldöji kívánatát azonban föltételkép szintén előterjesztve. Az elnöki ellenvetésekre hosszas beszédben válaszolt B. megye követe, melynek, mint egy utána felszólt tag mondá, szeszélyes fordulatit, merész szókdelésit 's az eszmék összefüggését nehéz volt kitalálni. Említé ugyanis szónok azon állítást, hogy ha az országgyűlés évenkénti tartásának lehetlenségét annak rendezetlensége okozza: ugy ez a 3 éves orsz. gyűlés ellen is áll. Tagadta, hogy ez által a municip. élet csorbát szenvedne, sőt ugymond „legsou- verainebb“ befolyását érendi el. A négy hónapot elég időnek állítá eredményezésre. Átment ezután az 1792. óta Franciaország ellen követett politika taglalgatására 's azt állítá, hogy a magyaroknak semmi közük nem volt a francziákkal; nem gondolja hogy azok is különösen törődjenek velünk, 's Lajos Filep alig ha tudja mivel bajlódunk mi itt: legfőlebb talán ha a Charivari-ban talált felölünk valamit; mert e lapot nagy kedvvel

olvassa 's jó zűn kaczag rajta. Szólt azután az 1836ki hosszas or. gyűlés csekély eredményéről; a kora elisiókrul; a conserválásról. Ugyan mit akarunk conserválni, ugymond, hisz nincs egy törvényünk is, mely számtalanszor meg ne sértetett volna; 's ha valaki megmagyarazza neki: mit kell conserválni: ugy ő hamuval fogja fejét behinteni 's bójtót és penitentiát tartand. Nézzük állapotunkat akár tükörben, akár camera obscura-, diorama-, panoramában vagy kaleidoskopon: mindenfélekép elborzadunk, mert minden teendőnk hátra van. Pedig nincs hozó test, mely ennyit dolgozik; de végre kifárad a véges emberi erő; a követek számitják az időt, mikor szabadulnak már meg, 's eljárásuk hasonló egy szegény muzsikushoz, ki felét kottájának asztal alá hullatja; mert ugymond mi nem vagyunk olly képviselők mint más nemzetekéi, mi iskolás gyermekek vagyunk, kiknek a szabott órában meg kell jelenniük, kik önmagok szerint csak pár hétig sem távozhatnak el, holott némelly minister már most is epedve nézegeti: olvad e a hegyek tetejéről a hó, mert nehezen várja a furdóbe mehetés időszakát. Velünk azonban nem törődnek; azt gondolják: most már megcsendesültek, neki szoktak, tehát csak hadd dolgozzanak 'stb. 'S im az egyik ok, miért kell évenként tartani az orsz. gyűlést; t. i. hogy mindig új erők működjenek, ne pedig zsibbadozók. Szólt végre még a törvények jobbra balra magyarázása, több or. gyűlésre megválasztott követek 's föltűnedező szilárd jellemek, paradicsom almája, kannibalok 'stb. felől, miknek kapcsolatoságát gyakran sebes rohamu előadása miatt sem lehetett fölfogni. Beszéde némelly részeire 's tett kérdéseire a követek közül ketten is megfeleltek kielégítőleg. Lajos Filepnek rólunk való tudására nézve megjegyezték általuk, hogy olly tevékeny szellemű fejedelemnek, ki annyit olvasott 's még többet gondolkozott, igenis van gondja ránk, tudja is hogy mit csinálunk; mert kétséget sem szenved, hogy tanácskozásinkul a francia követ részletesebben van értesítve mint küldöink. Azon kérdésre: mit akarunk conserválni? válaszul adták: azon alkotmányos törvényeket 's intézvényeket, melyek szerint erős municipumok mellett hathatós kormányzati rendszer gyakorlatathassék. Az ülés eredménye az indítvány elfogadása volt 's így az e tárgyú üzenet, fölrírási és törv. javaslat helyben hagyattak, mint majd közlünk.

128d. orsz. ülésb. a FÖRR. mart. 22kén, folytatták a város-rendezési munkálatot országbíró ő nmlga előlülése alatt, a 168. §tól a 212ig számos változás, kihagyás, összehuzás és áttétel történt. Ez utóbbi szakasznál egy zászlós minden kir. városnak föfelügyelőt kívánt olly módon, mint az a t. RR. tábláján a nmlga elnök által indítványoztatott. Ez alkalommal egy gróf, ki e kérdésnek a k. gyűlés elrendezéseig függőben tartását kívánta, hosszabb beszédben, a polgárgyűlés végzéseinek végrehajtását állandó felelős fizetéses testületre v. i. a tanácsra kívánta bízati, melyből az illető küldötségek megrendeltetvén, ezek a tanácsnak felelőnek, az egészről felelősség pedig a végrehajtó testületben összpontosuljon. E vélemény ellen egy báró az előbbi mód szerint a föbb ágakra, t. i. az árvai, gazdasági, számvévesi osztályokra nézve a külön felelős biztosságokat megtartani kívánván, végre a városok követeinek munkálatából a 153. §. elfogadattott, mely így hangzik: „A városok l. hatósága, a polgárgyűlések, a városi tanács és a törvényszékek által gyakoroltatik.“ Tovább haladván a tanácskozások számos változtatás és felosztások közt, a 224. §nál az előbb említett gróf figyelmezteté a gyülekezetet, hogy miután a városoknak, szintugy mint egyeseknek vannak ügyeik 's jogaik, melyek titkos tárgyalást kívánnak, illyeseknél a hallgatóság rekesztessék ki. Ez elfogadattván, a másik indítvány, hogy a hallgatóság rendkívüli esetekben a gyülekezet többségének kívánságára eltávolittassék: több tagnál élénk ellenzésre talált, kik illy rendszabályban a nyilvánosság megsértését 's visszaélésekre alkalomadást láttak, utalván a megyékre, hol a tanácskozások kivétel nélkül nyilvánosak. A szakasz azon rendelete: hogy a tanácskozások mindenkor tágas karzattal ellátott elegendő nagyságu termekben tartandók mint kivételi nehézségekkel összekötött, kihagyattott. A tanácskozások egész a 229. §ig jutottak.

128d. orsz. ülésb. a RReknél, mart. 22dikén a hajdukerületrendezési munkálatnak 40dik 's következő szakaszai levén tanácskozási sorozaton, számos nyilatkozásra szolgáltatott a k o t a választókrul szóló 42dik §. c) pontja, melybe a kerületi megvitátskor az ügy egyik csüggedellen erőtetőjének ismételt fölhívásai következtiben, főleg azon okbul, hogy a zsidók jövődjé ne kockáztassék: a szerkezetbe iktattattott, miszerint az orvosok és sebészek „ha nem kereszttyé-

nek is“ választók lehessenek. E beiktattott szavaknak szerkezetből kihagyatását több megye képviselője annál inkább sürgette, minthogy a megyei kicsapongásokat tárgyzó t. javaslatban e kedvezmény a zsidó orvosok és sebészek részire eszközölhető nem volt, hanem a kérdés utóbbi kü l ö n tárgyalásra halasztattott; ugyanezt kívánták tehát némelly képviselők e helyen is, azonban a zsidóügy örökös szorgalmazója a kerületi többséget most is megtartani iparkodólá szólt föl, 's mondá többi közt, hogy ha már a zsidók olly veszedelmeknek 's polgári jogokkal még intelligensbb részők is felruházhatatlannak tekintetik: jobb lesz mindnyájat hegedüre fűzni 's az országból kikergetni. E tulszőken eszmekapcsolat ellen többen felszóltak a követek közül, mindnyája elutasítván magától azon véleményt, mintha ők a zsidókat hegedüre kívánnák fűzteni 's a hazából kiűzteni, mert ez és a polgári jogokkal fölruházás közt igen nagy a különbség. Miután a kérdés elhalasztása mellett igen számosan nyilatkoztak, a többség egy pár pillanatig kétesnek látszék, miután azonban a hallgatag részt (egy pár megye követeinek székei üresen is állván) a szerkezet mellett maradónak kelle tekinteni, elnök ő nm. a szerkezetnek kerületi változtatás szerinti megtartását végzésül mondotta ki. Huzamos vitalkozások fejlettek ki a képviselők jogai 's a bennök megkivántató képességek fölött 's midőn az illető kerületek követeinek előadásira egyik és másik oldalrul ismételve „maradjon!“ hangzott: a j—k. ker. követ megjegyzé, hogy ha ő is azt kívánná, hogy e rendezeti munkából semmi se legyen, ugy ő is mindenkor csak „maradjon!“ kiáltana; de épen czélszerű módosítások által akarja annak létrejvetelét előmozdítani 's biztosítani 'stb. Módosítási javaslata azonban mind a mellett sem talált viszhagra. Szinte sokszori fölvilágosító előadástól szükségessé a kerületek követei részéről a 159d. ker. ülésben is részletességig megvitattott 70—73. különösen pedig a 70d. szakasz, azon javakról és haszonvételekről szóló, melyek jövedelmei a közszükség fűdőzésére fordittatnak. Ezek természetének kellő kifejezése végett a hajduker. követ egy új §t kívánt beiktatni a szerkezetbe, minthogy hasonlemű jövedelemforrásul szolgáló javak iránt e szakasz a jászkun kerületi munkálatban el is fogadattott; azonban czélt nem érhetett, csupán czím fölrírtá változtatván meg a kérdéses szakaszoknak, 's illetoleg az e g e s z III dik résznek, mely e szerint „a kerület 's illetoleg városok magányértékéről“ szól. Az utóbbi §ok némellyike iránt szinte történtek az illetők által észrevételek, de általában csekély érdeket mutatkozott irántuk. A vizsgálat a bíraskodásrul szóló V. részig haladt.

129d. orsz. ülésb. a RReknél, mart. 23kán hajdukerületrendezésnek bíraskodásrul szóló V. része vizsgálatában a kerül. jegyző módosítást javasolt, de csupán egy követ által pártolott; a föllebbviteli bíróságokra 's illetoleg csödperek lefolyására nézve a 124d. (változott s o r s z á m szerint a 118d.) szakaszban az 1840: 22. t. cz. által kijelölt rendezés bíróságok eljárása világosan kijelenteni határozottatott. A végrehajtásrul szóló Vd. rész után a föfelügyeletről szóló VII dik rész 145d. szakasza iránt különösen elnök ő nm. 's néhány követ a főkapitány hatáskörének túlvitt megszorítására ellen emelt szót 's állásához képest nagyobb tért kívántak neki engedtetni, mind a 40eg természet mind a most is főnálló gyakorlat szerint, megjegyeztetvén elnök ő nmlga részéről, hogy olly korlátozottság mellett bizzanak inkább a RRek mindent az alkaptányra, 's a főkapitányi hivatalt, mint e szerint föllősségessé válandót, szüntessék meg inkább egészen. A szerkezet azonban hallgatás 's ittott fölhangozt, „maradjon!“ által tovább is megtartaték. Az országgy. szavazatról intézkedő VIII d. 's a választásokat rendező IX d. rész szakaszai az előterjesztett észrevételek 's ismételt figyelmeztetések daczára, hogy mindent egy rámará vonni, 's így a városi 's kerületi viszonyok rendezését a z o n o s elvek szerint végig vinni nem lehet: változatlanul maradtak. Több észrevétel fordult elő a főkapitányi szék betöltésére 's tulajdonkép a főkapitány kijelöléséről szóló 226. §. iránt, azon kívánságukat terjesztvén elő némellyek, hogy a főkapitányságra ne hármat jelöljen ki a kerület, kik közül ő fensége azután kinevezni tartozzék, hanem válassza meg főkapitányát a kerület közvetlenül 's csak helyben hagyás végett terjessze föl utólag ő fensége 's miután azonban elnök ő nm. a RRek figyelmezteté, hogy e tárgy már a 144d. §ban meghaladtattott, 's a szerkezet tartalmának czélszerűsége mellett a munkálat választmányi jegyzője is védszót emelt: minden további ellenvitálás megszünt. A közigazgatás némelly tárgyairól, jelesen a közzgazdálkodásról, telekbirói hivatalról, árvák dolgáról, őrseregtről, közokta-

társai fölügyelésről, tárgyjegyzékről 's a közdolgok vitelének külső alakjáról szóló Xd. rész némely szakaszaira vonatkozólag elnök önm. 's az illető követei szinte tönek megjegyzéseket, de mind ennek szerk. változtatási eredménye nem lön. A' 283d. §. a'melly gazda tisztí köréről szól, mint a' 389—393. szakaszok által fölösleges kihagyatott. A' 427. terjedő szakaszok minden észrevétel nélkül olvastattak 's helybenhagyattak. Az örseregről rendelkező 427—433. szakaszokat azonban az illető kerületi követ kihagyatni 's ezen intézkedést akkorra kívánta halasztatni, midőn a' hazai egész nemesség iránt fog intézkedés történni 's a' banderialis rendszer behozatik. Pártolták előadását elnök önm. 's több m. képviselő, részint mivel ez egy új elkülönítő intézkedés lenne a' megyék és a' kerület közt, részint mivel ez teljesen fölösleges, a' lakosok életmódjával 's földmívelői viszonyaival összeférhetlen is, ellenvetésükre azonban némely viszonzásokon kívül csak „maradjon!” hangzott válaszul. A' munkát vége felé megemlítetvén a' kerület követe által, hogy a' kerület hatóság körébe még az árszabások 's a' vadászattilosak ügye is tartoznak: ez, a' 84dik szakaszhoz tartozónak ítéltetvén, annak r. pontja után iktattatott. A' legutolsó résznek, mely a' rendezés tárgyában or. vál. kiküldetését határozza, azon okbéli kihagyatását, nehogy a' törv. hozói 's végrehajtói hatalom illy módon összezavarassék, hiában sürgette mind az illető követ, mind elnök önm. E' szerint a' vizsgálat egészen bevégeztetett.

24kén vasárnapi, 25kén pedig gyümölcsöltő bold. assz. ünnep miatt ülésszünet.

Komáromi közgyűlés. Rövidre szabom e' tudósítást, mert a' tisztújítási közlemény alkalmazás utóléri. F. hó 5kén tanácskozáink nagy számú kortessel, igen természetesen: az isten szabad ege alatt. Tudni kell, ki volt oka ezen, en masse tanácskozásunknak. Főispán ur, kit a' kedélyek úgy vártak, mint egy megváltót, e' hó 2kán már városunkba érkezett, és hiszszük, nem siker nélkül, mert megtapinthatá a' megye lázas testének ütérét, mely a' korteshéjben sebes-lükettelve vert. Illy orvost adjon az ég minden beteg megyének. Megtiltott minden korteshadat, egyiránt mind a' két félnek. 'S ugyan mi lön? . . Nemesi szók, parolák légből röppentek, pedig a' légből, a' vizes fellegen kívül nincs talap, hol megállhatnának. Gh. 's P. emberei már f. hó 4kén délután a' városban is folyvást nyitogaták nemesi szabadságuk közlönyeit, 's hangjok a' municipális „vivát” pengett-csengett, mint a' forint (értsd pengőben) mit alkotvány körüli fáradozásuk érdemdíjál zsebükbe dugának. Soha pénz jobban nem „viszketett” zsebbben, mint ez. Tanúságot tehetnének erről az emancipatio felkarolandóinak itczerovatai. S. része a' főispáni letiltást helyeselvén, 's egy embert sem rendelvében, csak 4kén este 10órákor kényszerülnek látna magát, miszerint valamely kérdésnek netalán szavazattal történendő eldöntésére emberei behozataláról gondoskodhassék. Am de — jól megjegyezzük — e' párt minden főnöke szívéből sajnálta megcsalását 's kénytelen-ségből látszék származni e', valóban S. részének is sem elvileg, sem gyakorlatilag nem kedves rendelés. Uraim, ime föltártam előttetek a' polgári manoeuvre titkait. Ezek így meglevén, a' háború napjáról kelle gondoskodni, értsd: a' polgári érdekek nemesi fegyverekkel irandó háborúját, a' tisztújítást, mely is a' megyetornácz felső ablakából a' számban igen egyenlő két felekezetnek f. mart. 28kára tüzetett ki. A' szavazat nemének megállapítására pedig az ezt megelőző nap, midőn a' „titkos” és „nyilvános” voks a' fél város égvéről pattanand vissza jegyzőkönyvi adatul szolgáló echóban. Az örszeirő küldöttség egészen más alakban, 's mind két fél kívánságát kielégítő tagokból nevezetett ellenkezőleg a' jan. 9ki kinevezéssel. Itt a' tapintat és méltány. S. emberei csak lassacsán, de annál jellemzőbben szaporodtak, mert még 5kén este a' szám- egyenlőségen felül is folyvást érkeztek — igaz, hogy eső után, de kimondhatatlan ragaszkodás-és lelkesüléssel. Ugyanazon nap estjén a' részrehajlatlan főispán, kinek e' napi elnökle, polgári érdemfüzérének legragyogóbb gyémántkövét tevén, 's ki a' kormányzó lelkületének legszilárdabbikával 's a' bizalom és méltány leggyöngédebbikével kezdé és végzé elnökletét, díszes szónoklatú 's fényes kíséretű fáklyás zenével tiszteltetett meg S. részének küldöttsége által. Másnap többnyire országos iratok terhelék asztalunkat, melyek nagyobb része választmányhoz utasított. A' megyei kihágások iránti javaslat 's Uray ügyében érkezett k. k. leirat pártoltattak. A' recapitulatio szokatlanul rövid időig tartott. Nem csoda. Most még a' levegő is tisztújítási eszméket tenyésztt itt. A' gúnyiratok legalább is 3 angol készületű vassajtót koptatnának el számukkal. Még egyet. Mina-

pi „többen” aláirt tudósítóknak engedelméből valamint a' jelen, úgy a' tisztújítási közleményt is én irandom meg. Többivel nem gondolok. Sebeseky.

A' komárommegyei tisztújítás mart. 28kán véghez ment, első alispán Ghiczy Kálmán 2ik ifj. Pázmány Dienes 's így a' jelen országgyűlési két követ; főjegyző: Nedeczky Kálmán. Hir szerint tömérdek volt a' kortes, a' katonaság közbejárult 's csak egy ember kapott veszéyes sebet. A' választás fölkiáltással történt 's petitio van készülöben az országgyűlésre.

Gömör megyei közgyűlés. Ez évelején időközi, majd számvevő közgyűlés tartatván, mindkettő annyiban volt kisebb érdekű, mert amabban jobbra házi dolgainkat szokott módon intéztük el, ebben pedig, ha a' megyei adó 's jövedelem egyoldalú forrásának borús szempontját mellőzzük, tisztviselőink kezelése 's ellenőrségünk hűségében semmit újat nem találtunk. Azonban van egy tárgy Gömörben, mely a' csendes puszták lakóját is vitakozásra hiva fel, 's hetek óta élénkítőjévé vált köz és magányos minden összejvetelinknek 's ez a' szegény zsidóság polgárosodhatási kérelme. Követink ismételve sürgettek utasítást sajtáságos helyzetükben, végremart. közgyűlésünkre határozók eldöntését annak: vajjon Gömör, mely zsidót kebelébe az újabb törvény után sem fogadott, kívánja e' újabb törvény által magához csatolni azon népet, mely a' kereszténynek minden erényeivel bírván, a' hazai jogok legcsékelyebbet, a' nemtelen magyarnakjogát kéri. 23. szóló az országgy. választmány szerkezetét pártolá, mely a' hazában lakos zsidót a' nemtelenek minden jogaival felruházhatni vélekedett, külföldi zsidónak azonban az itt lakhatást csupán 4000. p. forint érték-kimutatás mellett engedé meg; 17ten csupán azon feltétel alatt ajánlottak polgárosítást, ha előbb a' zsidóság főnökei vallásuk, szokásaik, tetteik 's hazafiai érzelmök iránt országgyűlési bizottság által kérdőre vonatva, mindenkben kielégítő tudomás fog szerzetelni az iránt, hogy a' zsidóság különködésével felhagyva, a' nemzethez 's annak törvényei és szokásaihoz simulóvá válhatik. Két szónok a' zsidót semmi feltétel alatt nem akará magyar polgárrá befogadni. A' vitakozás szép 's tanulságos is volt, elmondatásul már a' hongyülésen is felhozott, 's bár a' szólók többsége a' zsidók polgárosítását, ezen, eddig zsidótlan megyében hő kebellet pártolá; a' későre haladt idő miatt szólni nem akaró, vagy háttérbe vonult tömegere még is szavazást sürgette. Ez által 54kén kisebbsége védé a' szerkezetet, 94kén többsége pedig a' vállaltas föltételeket fogadta el, mi követinknek utasításul is adatott. Másnap egy legfelsőbb helyrűli intézkedés olvastatott fel, mely Gömörnek, kebléből zsidót kitiltó rendeletét annyiban hagyja jóvá, hogy egy panaszkodó kérelmének, ki zsidó haszonbérőjének a' megyéből szolgabíró által kiutasítására ellen folyamodott, a' megyei körülmények miatt, helyet nem adott. — A' honosítandó külföldieket, mindenkor országgyűlési hely és szavazat nélkül 's ha a' hazában birtoklanának 's lakásuk kívül lenne, jövedelmük tizedrészének adózásával, megyénk nemesekül elfogadá. Uray Bálint megsértetése tárgyában érkezett leiratot, mint az alsó tábla kezdeményi jogába vágót, megyénk nem pártolá, 's a' megsértést, ha tulment egy szabad néphez méltó és szabados tetszés vagy rosulás kijelentésén, a' fenálló törvények erejénél fogva eléggé büntethetőnek vélte, 's minden egyes esetre külön büntető törvényt alkotni lehetlennek, 's így ez esetre nézve is céliránytalannak látta. Jankovich Antal kir. tanácsos ur, megyénk fő-kormányzójává nevezetvén, az e' részben kelt kir. ki-nevezés felolvastatott 's iktatásának Rimaszombatban tartandása némi vitára nyújtott anyagot, a' két megyeszéki hely 's ebből származó sok alkalmatlanság, surlódás és költség az anya Gömör aggodalmat idézvé fel. Egyébiránt a' szomszéd megyék az ünneplés díszítésére fel fognak szóllíttatni, 's a' tisztelgő bizottság jelentése legszebb remények táplálására jogosítja megyénket. Az a' r' v' a' s' z' e' k' e' k' e' g' y' é' n' k' b' e' n' n' e' m' l' e' v' é' n' még biztos g y a k o r l a t i e l j á r á s s a l rendszeresítve, sőt azévenként felkivánt 's tudni ohajtottas árvalajstrom-készülésének mindeddig tapasztalt hiánya is, alispánunk lelkes intézkedések iránti felszólítására nyújtott alkalmat, mire némi heveskedés után az illető tisztviselők serkentésével, e' nagy ügy bevégeztetett. Hasonlag külön kinevezendő csüdületi t. székek alakítása hozatván szóba, ez indítvány azért bukott meg, mert egyéb törvényszékink is rendezetlen állapotban vagynak 's Gömörnek napdíjas vagy fizetéses táblabírái nem levén, a' fizetésteleneket díj nélkül, mire a' szegény adózók házi pénztárát fordítani nem akarjuk, bizonyos és állandó rendszerre kötelezni nem lehet; bevárjuk a' törvény e'

részbeni ohajtott 's életszükséggé vált intézkedését. A' megyei levelezések közt Honté tön figyelmetessé, — hol az adózók folyamodása következtében az előfogatok újra behozattak. Gömörben az előfogatozás, elég helyes intézkedés 's visszaélések elleni ellenőrködés mellett mindig fenállván, ez tudomásul vétetett. A' hus ára, szokott élénk vita után 10. krajczárról 11re emeltetett. Egyébiránt alispánunk elnöki jeles képességét új állásában örömmel üdvözöltük, ki példájával mutatta meg, hogy a' tiszta kebel munkára elszánása legterhesb pályán is sikerrel halad. És ha még a' gyakran szükség nélkül keleti szöböséggel vitakozók kevésb 's nyomadékosb szavakra szoríthatnának, 's kedvezés és nagyobb méltányosság lenne a' rend és csend irányában!

(Középponti egyesületi munkálkodások.)

A' magyar gazd. Egyesületnek f. é. mart. 18kán Csapó Dániel elnöksége alatt tartott közgyűlésén köz-örömmel fogadtatott egyesületi titoknok azon hivatalos jelentése, mely szerint a' h a z a i földmívelők nevében mult novemberi közgyűlésből az egyesület országosítása 's egy középponti gazdasági intézet 's példánygazdaság létesítése végett a' jelen törvényhozás elé terjesztett „Emlékirat” és folyamodás az országgyűlésen azon részvétellel 's méltánnyal fogadtatott, mely kitünőleg tanusítá, mennyire érzik 's ismerik hazánk képviselői, hogy teendőink 's javításink természetes sora p a n g ó földmívelésünknél 's mezőgazdaságunk orsz. és gyökeres javításánál veszi kezdetét; 's hogy minden további anyagi mozgalminknak ez alapon kell épülniök állandó 's érett gyümölcs hozhatása végett; hogy továbbá a' kérdéses folyamodás részletes megvizsgálása 's véleményadás végett e' kereskedelmi választmány mezőgazdaságivá alakíttatván, ez az Egyesület indítványban nemcsak tökéletesen osztozott, hanem azonfölül több r e n d ü számtételben az Egyesület tulzó szerénységét helyre hozva, némely fontos kiadási sommákat tetemesen föl is emelt; mely körülmény eléggé alapos reményt nyujt arra, hogy, ha az egyes nemes megyék ugyanazon magasb statusi szempontból tekintvén az egyesület kérelmét, mellyből tárgyalásánál az orsz. gyűlési választmány indult, kedvező 's helybenhagyó utasításokkal ez ügyhöz járulnak, úgy a' megpendített nagyszerű intézkedések a' nemzetnek nem kevésb becsületére, mint hasznára még ez országgyűlésen törvényesítetni fognak. Hasonlag 2) legmelegebb háláérzelmek közt értesült a' közgyűlés, hogy, valamint már korábban fm. Kopácsy József primásunk ö hercegsége, népnevelés iránti ösméretes gondoskodásánál fogvástaz érseki iskolák számára 300 példány „Gazdasági Kistükört” megrendelt, úgy a' jelenleg Pozsonyban országgyűlésileg egybegyűlt magyar főpapság egyetemben a' „Mezei Naptár” f. 1844ki folyamából fenmaradt h a t e z e r példányt kiosztatás végett a' nép közötti rendes áron nagylelkűleg elvállalá; mely ritka hazafúság annál jótékonyabb Egyesületünk pénzügyeire, minthogy a' „Mezei Naptár” kiállítására még akkor is tetemes áldozatjába kerül az intézetnek, ha az összes példányok elkelnék. Ennek folytában 3) legnagyobb örömmel 's köszönettel fogadtatott az erdélyi helvétvallásuk fő-egyház-tanácsának azon nagybecsű nyilatkozata, miszerint az illető kerületi előjáróságok utján törekedni fog e' vallás iskoláiban a' „Gazdasági Kistükört” rendes népiskolai könyv gyanánt behozni 's a' szegényebb sorsuak számára megszerzését eszközölni. 'S illy uton, midőn a' közjót célzó vállalatok vallási felekezetesség nélkül egyenlőhazafi testvériséggel ápoltnak biztonremélhetni, hogy e' hazának j ö v e n d ő j e van, habár nem óriási 's a' világtörténetnek új szakaszt nyitó, de nagyszerű a' békés átalakulás malasztiban 's egy hanyatlásnak indult nemzet tartós felvirulásában. 4) Rendes alapítványok által az Egyesület ö r ö k ö s tagjaivá lőnek: Dráskóczy Sámuel gömörmegyei leköszönt és Latino-novics Károly bácsmegyei alispán urak; rendes tagokká részvény-aláírás következtében megválasztattak: Ambró Antal, Bárczay Mihály, Botka Tivadar, Herte-lendy Miksa, Karácsonyi László, Lónyay Gábor, Lónyay Menyhért és Smaich Bertalan országgy. követ urak; továbbá: Szluha Imre jászkapitány, Czintula J á n o s (b., Dulovics János h. ü., Szkalniczky Gy ö r g y bélyei urod. tisztó, és Aigermont János, volt jószágigazgató. Örömmel nézünk azon idő elibe, midőn az egyesületnek a' nemzet bőkezűsége által hatalmában álland a' hazának minden jóra törekvő fiát taksálás nélkül munkás tagjai kisorsujába fűzhetni. Tárgyalás alá vétetett 15) ez alkalommal a' jövő medárdvására közgyűlések iránti intézkedés, mely is megállapíttatván, legközelebb, e- gyéb közérdekű tárgyakkal együtt egész terjedelmében közhírré fog tétetni. Pesten, mart. 19kén 1844. Török János mint a' m. gazd. Egyesület titoknoka.

Amerika.

(Nagy szerencsétlenség.) Az atlanti tenger nyugati partján oly szerencsétlenség történt, mely az egyesült státusok egész kormányát, az elnököt 's minisztereit egy csattanással agyon üthette volna. Febr. 28án Stockton kapitány 300—400 tagu mindkét neműi társaságot, 's közte Tyler elnököt családostul, a minisztereket, külhatalmak követeit 's a congressus nagy részét Washingtonból a tőle kormányzott „Princeton“ nevű p o m p á s gőzösre sétahajózni hitta meg. Az idő szép volt, a hajó vígan száguldott Potomaccon lefelé 's a vendégek gyönyörködtek az álguk durrogásiban. 21 kisebb lövés után az óriás álgu is elsüttetett és az urak 's hölgyek örömmel nézték, mint lebben el a 230 fontnyi golyó mintegy 2 ang. mérföldnyire a víz tükre fölött. Menett a társaság nagyon jól mulatott, de visszajövet a kapitány óriás álguját ismét elsüttetett — 's az álgu szétpattanván Upshur külügyi, Gilmer tengerészeti miniszter, Maxey Virgil törvényhozó, Konnon hajóépítészeti tiszt, Gardner ezredes azonnal meghaltak, Stockton kapitány 's mintegy 15 — 18 személy tetemesen megsebesített. Tyler elnök épen az elsütés előtt távozott el az álgutól, Wilkins hadminiszter épen szerencsétlen tisztársai mellett állott, hanem az elsütés előtt onnan e szókkal távozott el: „Én ugyan hadminiszter vagyok, de a durrogást még sem szeretem.“ A megölettek borzasztó szétszaggatását nem akarjuk előábrázolni, csak azt érintjük: miszerint a hajó, mely délben büszkén ereszkedett meg a habháton, esti 6 órakor halálgyászban vete horgonyt Washingtonnál. — Uj-Orleansban febr. 11kén a roppant kartongyár, melyet az amerikaiak a világ legnagyobb épületének tartottak, nagyobb részben leégett, mintegy 8500 köteg (Ballen) gyapottal együtt. — A canadai helytartó az angol gyarmathivataltól azon utasítást kapta, miszerint a canadai parlament üléseit jövőben Montrealban tartsa. —

Spanyolország.

(Krisztina királyné Valenciában. Bonet gyáva-sága. Ministerváltozási hír.) Krisztina özvegy királyné mart. 12én délután 4 órakor Valencia előtt partra szállván, csak esti 7 órakor érte a városba, mert a város előtti tért 200ezer ember foglalta el, kik mindnyájan legzajosb örömmel fogadják a magas vendéget. Ő fels. másnap már elhagyá a várost. Utközben mindenütt legnagyobb lelkesüléssel fogadták. — Az alicantei zendület vezére Bonet, elfogatása után olly váratlan gyavaságot tanusított, hogy néhány czimboráit bünösársit önként föladván, azon esetre, ha életben hagyatnék, még többek föladására is kínálkozott. Ez utóbbi föltétet azonban nem fogadá el Roncali, hanem rögtön agyonlövét a bünöst, kinek önkéntes föllépte következtében már eddig is több elfogatás történt Madridban. Bonet erszényében 17ezer realt talált, mely összeget azon parasztak ajándékozá Roncali, ki őt elfogá. — Hire jár, hogy Krisztina, Madridba érkezte után, a mostani minisztereket azonnal elbocsátandja. — Lugoban összeesküvés fődötzték föl, minél fogva több kivégeztetés történt. Carthagená mindedig még nem hó-dolt meg. —

Anglia.

(Parlamenti viták Görögország 's az olasz szökevények és török renegátok ügyében.) Martz. 14én a görög ügyek kerülvén vitási szőnyegre, Palmerston a mostan készült görögországi alkotványra nézve többi köztoda nyilatkozott, miszerint Görögország példája fényesen tanusítja, hogy minden nemzet meg van az alkotványos kormányrendszerre érve, mihelyt azzal boldogítatják, mert csakugyan bizonyos az, hogy soha nem tanul az meg lovagolni, kilóra nem ül, 's uszni sem fogunk, ha vízbe nem lépünk. A ns. viscount e szavai nagy figyelmet gerjesztének. Egyedül a görög alkotvány azon pontját tartá fonák's czéltalannak, mely azt kívánja, hogy Görögország királya mindig a görög vallást kövesse, mert ez esetben csupán a moszka hgek léphetnének a görög trónra, ezek pedig külön szerződés által örökre ki vannak e kedvezésből zárva. — A francia kormány ismét hatályosan sürgeti azon öt belga vár lerontatását, melyek francia berontások ellen készítették, 's a belga kormány erre késznek nyilatkozott, sőt Aberdeen is csak annyiban ellenkezett, hogy Anglia e költséges műtében nem akar részesülni. Azonban, a nagy szövetség bizonyosan ellenzeni fogja e szándékot. — A miniszter-ség szigort készül az olasz menekvők el e n használni, mert nyílt összeesküvés készületeket nem szabad hanyagul elnéznie. — A török renegátok ügyében újabb intézkedést követel a portától Anglia, még pedig minden diplomatai összeköttetés megszüntetésével fenyegetés mellett. —

Franciaország.

(Nemours hgné viselős. Követkamrai ülések.) A Moniteur hivatalos jelentése szerint Nemours hgné már 6ik hónapban viselős. — A mart. 18iki követkamrai ülésben egyhangulag elhatározottak, hogy a követválasztásoknál gyakoroltatni szokott vesztegetések iránti törvényjavaslat vitatás alá fog vétetni, mire a belminiszter csupán azt jegyzé meg, hogy akkor majd nem csupán a tisztviselők, hanem mindenki vesztegetései szöba fognak hozatni, mi elég botrányt okozand. Ezt a titkos költségek vitatása követé, 's megjegyzésre méltó, hogy Lamartine megajánlatasuk el en nyilatkozott. — A miniszter-ség folyvást ostromolja az angol kormányt, hogy az olasz menekvők zendítő készületeit hatályosan gátolja, mert ha Olaszországban forradalom találna kiütöni, ugy a mostani ministerek szabadalmú férfiaknak kényszerülnének helyet adni. —

Oroszország.

(Zsidócsempészet. Kaukaszú táborozás.) Az orosz vámtiszték egy határszéli faluban tömérdek becsempészt portékat fődöttek fel néhány zsidó-lakja háznál, 's e fölül igen körülállásos jelentést küldöttek Pétervárra. Ez most épen igen rosz időben történt a zsidókra nézve. — Egy Kaukaszú vidékéről irt levél megerősíti a már köztudomású híreket, miszerint az oroszok mult év utolsó tíz hetében szőnyü csapásokat szenvedtek, a cserkeszektől imádásig tisztelt Dzsamil ellenben egész éjszaki Daghestant hatalmába ejtette, az oroszoktól több várat elfoglalván, a bennök volt őrseregeket egyik lekonzoltatta sőt még az oroszoktól birt faluk la-

kosit is. Tavaszszal 124 osztály gyalogság fog e törhetlen hegylakók ellen csatázni, még nem tudni, mely tábornok vezérlete alatt. A jól értesültek egyet értenek abban, mit Yermoloff előbbi főparancsnok mondott, hogy t. i. az oroszok félszázadig fognak e makacs hegylakók ellen csatázni, 's ezt tenniük kell, hogy erre magoknak Középzásziába utat törjenek, mit el is érendnek.

Görögország.

(Az alkotvány-okirat a nemzeti gyűlés által befejezve.) A nemzeti gyűlés mart. 2kán bevégzé föfeladatát, t. i. az alkotvány-okiratot. Azon §, mely 112 szóval 92 ellen fogadtatott el 's azt rendeli, hogy a szenatorokat a király éltük fogtaig nevezze ki, a nép közt rosz benyomást okozott, mivel a görögök attól tartanak, miszerint már az által is, hogy első kamra állittatik fel, aristokratia alapittatik meg. A hírlapok, kevés kivétellel, mind fekete szegélybe foglalák a z o n számaikat, melyekben e hírt közlék. A nemzeti gyűlés ezen határozata következtében Metaxas és Sinas azonnal kilépett a miniszter-ségből. Ifju görögök, főleg tanulók e miatti bánatjokat lobogós gyászmenettel akarák kifejezni, hanem szétűzettek. A görögök Piscatory francia követnek tulajdonítják e határozatot, minthogy ő egész nap mindig a gyűlésben érett megfontolás alá veendő.

Aldunai tartományok.

(Czigányemancipatio és zsidóimancipatio. Uj zavargási mozgalmak.) Jászvásárott az ottani közgyűlés a czigányfőlszabadtás iránti törvényt egyhangulag elfogadta. Már a rendező okirat szerkesztésekor mintegy 500 czigánycsalád szabadtatott fel. A mostani törvényjavaslat nemcsak fölmenti őket a rabszolgaság alól, hanem ezenfelül megváltásukra, mennyiben erre magányos birtokosak irányában szükség lenne, pénzösszeget is a já n l. Ezen czigányok 1428ban öznölöttek Moldvába Indiából, honnan Tamerlan által kiűzetek, 's akkor csak némely szolgálatokra kötelezték le magokat, 's e kötelezettség 4 század alatt egész rabszolgasággá fajult. — A moldvai közgyűlés egyébiránt még több üdvös javításon dolgozik 's különösen a nép-erkölcsökre fordítja figyelmét. Ez okból a jobbágyok vagyonát veszelézetelő zsidóüzemeknek gátokat iparkodik vetni; a zsidók szaporodását akadályoztatni, e czélból őket a városban bizonyos helyre szorítani; 's az ország legjobb nedveit kiszopó's néprontó uszorájoknak véget vetni. De kérdés: milly eszközök által fogja ezt elérni? — Sturdza fejdelem ellen folyvást növekszik az ingerültség 's mindenféle gyanúk koholtnak ellene, miből láthatni, hogy az ő uralkodása sokáig nem tarthat. — Bukaresti hírek szerint Brailában ismét uj mozgalom van készülöben 's a hoszpodár már jókora álgyutelepet szállittatott a nevezett városba, a rend fenntarthatása végett. — Szerbia ismét nyugtalanodik. Kragujevacban a milospártiak febr. 29ki éjjel megkísérték fogoly érzelemrokonait az őrség leverése által kiszabadítani, mely czélból sok hazahagyott szerb kelt át a Dunán hazájába. De a hatóság jókor értesülvén a merényről, a zavargókat nagyobb részt elfogta.

ÉRTESÍTŐ.

Pozsony-nagyszombati vasut.

A pozsony-nagyszombati első magyar vasut igazgatósága ezennel jelenti, hogy e vállalat t. cz. részvényesei a f. hó 21én tartatott közgyűlésen eseket határozák az alapszabályok értelmében:

1) 1843ra 2pctnyi osztalék adatik ki, vagyis minden részvényre

négy pengő forint,

meghatározatván, hogy ezen összeget

f. évi april elsejétől kezdve

Pozsonyban a vállolati pénztárból minden részvényes fölveheti. Valamint e hirdetényre, ugy az 1843diki osztalék fizetésre nézve is, a t. cz. részvényesek az alapszabályok 11dik pontjára figyelmeztetnek, mely szerint minden egy év alatt el nem vitetett osztalék a pénztárnak tulajdonává leszen.

2) A vasutvonal Szeredig leendő kiterjesztésére 3000 darab 200 forintos elsőégi részvény kibocsáttatása határozatott. Ezen részvények, az építési bevégeztetése után, az egész vonal jövedelméből mindenkor 5 pctet fognak huzni, a megmaradandó jövedelem-összeg pedig az előző kibocsáttott 2500 részvényre háramlandik. Ha ezen fölöslegjövdelem az első részvénytökre is többet hozna 5pctnyi kamatnál, ugy ezen megmaradandó összeg az 5500 részvényre, rendkívüli osztalék gyanánt, különbség nélkül fog háramlani.

3) Az első részvények tulajdonosi azon joggal ruháztattak föl, hogy minden részvényök után egy illy elsőégi részvényre irhassanak alá, ha az aláírásnál, mely

f. évi april 20kán

véggép befejeztetik, az első tíz pctes fizetést 20 pengő forinttal minden részvény után teljesítik.

4) A pozsonyi részvényaláíróknak ideiglen 500 illy elsőégi részvény

adatott át kiosztás végett egyszersmind előjoggal azon részvényekre, miket az első részvények tulajdonosi talán nem fognának megtartani.

5) F. évi april 21kén valamint a régi, ugy új részvényesek is közgyűlésre sereglendnek össze, mellyen jelentés fog tétetni ezen elsőégi részvények elosztásáról.

6) Ugyane gyűlésben a részvényesek új igazgatóságot választván, egyébirant igazgatósági ügyek fölött is határozni fognak, minélfogvást ezen jelentés egyszersmind alapszabályszerü meghívásnak tekintendő a 10ik nagygyűlésre.

7) A részvényátírási díj 30krról 15 pgo krra szállittatott.

Pozsony, mart 24kén 1844. Fischer János, igazgató. Haber mayer Ferencz helyet. titkár. Kanig János, igazgató. 1—3

Gőzhajók-járása: mart. 18tul kezdve **Pestről Pozsony** és **Bécs** felé indul minden nap regg. 7 órakor egy gőzös, **Zimony** és **Drenkova** felé mart. 22. 26 és 29diken; **Mohács** és **Eszék** felé mart. 27diken 's így tovább minden szerdán; **Uj-Vidék** és **Titel** felé mart. 24kén 's így tovább minden vasárnap reg 6 órakor; visszaindítás Eszék-ről minden pénteken reggel.

A tiszt. utasok méltóztassanak utazási jegy-ke, mellyek nagyobb kényelem végett ez évi minden utazásra érvenyesek, elindulás-előtti napon váltani 's podgyászaiukat átveteli nyugtatvány mellett a gőzhajó-hivatalban színtakkor átadni.

899. Az alsó-magyarországi kir. bányakincstári kerületben két ideigleni al-nyvédi hely az egyik Selmeczen 500 p.ft. rendes fizetéssel — 10 öl tüzi-fával vagy 25 f. fapénz, és 50 p. f. lakpénzzel — a másik Besztercebányán 400 p. f. rendes évi fizetéssel — 10 öl tüzi-fával vagy 15 p.ft. fapénzzel és 40 p.ft. lakpénzzel betöltendő levén; ezek men-nélelőbbi betöltése végett csöd hirdeteit akép: hogy e hivatalok elnyerni kívánók folyamodásikat határnapul kitűzött 1844. eszt. april. 11dik napjáig az elsőre nézve e főkamara-grófsági hivatalhoz, a másikkra pedig a besztercei k. bányász igazgatósághoz (illető elől-járók által) nyujtsák be. A k. bányakamara-grófsági hivatal. Selmecz febr. 29. 1844. 1—3

Dunavízállás: Budán mart. 29dikén 7' 2" 6" a 0 fölött.